

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gld. — polletno 1 gld.

List 4.

V Celovcu 20. aprila 1877.

Leto IX.

Siroti.

(Povest; po virih spisal Jos. Cimperman.)

Medvóde so majhna vas na Kranjskem. Od te vasi do Kranja derži cesarska cesta, na katere leve strani stoji preprosta, snažna zidana hišica, stavljená kakor vse druge tega kraja.

V tej hišici je stanovala v leti 1806 mati s svojo hčerjo Manico, živeči se ob vsakdanjem delu. Njen mož je bil umerl pred nekaterimi tedni. Vdova je bila poleg hišice še lastnica nekajih njiv in travnikov ter imela tudi nekoliko gozda, kar vse je bil že pred mnogimi leti prikupil njen soprog, ki je teržil z bučelami in raznimi poljskimi pridelki ter si je s svojo varčnostjo in zmernim življenjem pridobil precejšino imovino. — Pred hišico je ležala kopa kamenja, kajti imel je namen, vzdigniti jo in razširiti, ker je bilo še dovolj prostora okrog in je vse bilo njegova lastnina. A prišla je po-nj bela smert in njegov lepi namen je ostal namen.

Mati, zgolj dobrost, je po moževi smerti vzela za svojega dečka svoje uboge sosedinje, tudi vdove, meněč, da jej bode izperva pomagal pri gospodarstvu in pozneje, če bode priden, jej utegne postati zet — soprog njeni Manici.

Tako sta rastle otroka, da je imela Manica deset in Davorin petnajst let. Manica je bila lepa. V njenih tamnih očéh se je svetila čista njena duša in s svojim prijaznim vedenjem se je prikupila vsakemu, kdor jo je videl. Njena duševna lastnost združena s telesno lepoto; vse je bilo porok, da je sposobna, kedaj postati dobra in ljuba gospodinja tudi najpremožnejšemu seljaku, za kateri stan jo je vzgajala in odmenila mati, ki je bila tako rekoč prisiljena živeti do smerti v svoji rojstni vasi, kojo je vedno imenovala svoje „pokopališče“.

Davorin je bil sicer tudi berdak fant, a po značaju zelo različen od Manice. Že v svoji prvi mladosti je kazal čisto pri najmanjših vzrokih nekovo neznosno nezadovoljnost in komaj je bil otrešel vaše šole prah, ko mu ni bilo družega v mislih, nego iti daleč po svetu in poskusiti svojo srečo pri tujih ljudeh. Hrepenel je vedno po višem, nego mu je bilo pri kinetijstvu

doseči, in ko некоč vidi skoz vas se peljati bogatega trgovca v krasni kočiji, pred kojo sta bila vprežena dva lepa čila belca, se zarotí sam pri sebi: da hoče tudi on doseči kedaj takošno srečo, naj ga veljá kar si bodi. Pri svojem slavoahlepnem mišljenji je bil Davorin zeló potuhnjenega značaja in je izverstno umel rabiti vsa ponujajoča se mu sredstva v dosego svojih egoističnih namenov, a poleg te lokavosti je vedel svoja dejanja pokrivati s plaščem serčne prijaznosti. Ako ga je kdo le poveršno sodil, utegnil je misliti, da ni lahko najti bolj postrežljivega in prijaznega fanta.

Kar naenkrat umre Maničina mati in Davorinova dobrotnica, predno jej je bilo moč, po volji poskerbeti za njegovo bodočnost.

Manica in Davorin sta bila siroti!

Zapuščencema je preskerbela sodnija varuha. Prijazni sosed, ki ni imel otrok, je prevzel to mesto. Imovina materina se je po sodnji precenila, v knjige zapisala in izročila v oskerbljevanje varuhu, dokler ne postane Manica polnoletna. Nekatere dragotine: koralna verižica, perstani in sreberna ura očetova, vse to se je dalo shraniti varuhu in sodnijske obravnave so bile s tem končane.

Varuh vzame potem otroka k sebi in skerbí očetovski za-nja. Davorin si je vedel pri varuhu pridobiti Manico tako na svojo stran, da mu je bila popolnem udana. Postajala sta z vsakim dnevom krepkejša in Manica je bila „srečna“. Varuh njima je bil priserčno dober in ni delal razločka med njima, in ju je imel, kot da sta lastna mu otroka. Videl je stari mož, kako Manica skrivno ljubi Davorina in si mislil: če bode fant pameten ter dobi dekleta za ženó, mu ni treba želeti lepše sreče.

Približa se čas, ko je Davorinu odločiti se za kakov poklic. Po vsej sili hoče iti h kakemu trgovcu v poduk. Varuh mu ugovarja, da to ni umen sklep, kajti bi ne mogel nikedar začeti samostojne kupčije, ker nema lastne imovine; ter še učnine ni moči za-nj spraviti skupaj, sicer pa se ne dobi niti prostor ne. A besede in opomini varuhovi, vse je bilo zastonj!

Davorin hoče biti trgovec na vsak način, naj se mu brani, kolikor se komu poljubi. V vasi noče ostati več. Varuha prosi, naj mu poskerbi kje kako mesto, naj bodo tudi pogoji kakoršni koli hoté. Pastir ali blavec biti ga ni volja. To pa mora postati, ako bode tičal doma. „Čemu sem neki hodil v šolo,“ pravi varuhu, „ter se ondi učil? Jaz sem rojen za kaj boljšega nego živeti ob delu svojih rok in se s pôtнім obrazom ubijati po polji.“

Solzna posluša Manica svojega ljubljenca izjavo, in bolelo jo je v serecé, da se vroča Davorinova želja, po varuhovih besedah ne more izpolniti, ako-ravno je vedela, da bi se bilo potlej treba ločiti. Ko bi se vresničila njegova otroška želja, kaj se vé, znabiti bi postal res kedaj srečen?! Zató se oserči Manica in reče z bojzljivim glasom: „Ljubi varuh! prodajte par njiv, ali senožet ali pa našega gozda del. Menim, da se bode z izkupičkom lahko pomagalo Davorinu doseči, kar želi.“

Tega sredstva se varuh nikakor noče poslužiti. „Tudi bi se dalo tó le težavno izveršiti,“ pristavi po kratkem premišljanji. „Sodnija bode zahtevala

ob svojem času vso imovino od mene, kaj bi se toraj mislilo, ko bi ne mogel dati pametnega poročila v obziru svojega gospodarjenja. Ne, to se ne more zgoditi," reče odločno in zmaje z glavo, v znamenje, da je vse daljno besedovanje nepotrebno.

Zamišljeno odide varuh in posled nekaterih dni, ko gre zbog svojih kupčijskih zadev v Terst, ob enem tudi skuša najti kakega gospodarja, ki bi fanta vzel k sebi, ako mogoče, da bi ne bilo treba plačati učnine.

Njegov trud je inel dober vspeh.

Ko se verne domu, pové svojemu rejencu, kako se mu je posrečilo dobiti v Terstu prostor za-nj, pa le s pogojem, da se bode moral dalje učiti. „Ako ti je torej to po všeči, se lahko izpremeni tvoja želja v resnico in nastopiš službo," konča svoj govor in pomenljivo pogleda Davorina.

Fant se ga vesel oklene okrog vratu. Starec se je komaj ubranil njegovemu ljubkovanju.

A ločiti se je bilo treba od Manice.

Pri ločitvi se je jasno pokazala različnost njiju značajev. Davorin je dobro mojstril svoje notranje občutke in toliko, da so mu postale rosne oči, a Mamica je plakala na ves glas in se ni dala preje vtešiti, dokler jej ni dovolil varuh, dati svojemu ljubljencu očetove ure, perstana in koralne verižice v stanoviten spomin. „Se bode vendar v samotnih urah časi spominjal mene, kedar pogleda té stvari," vzdihne otožno dekle, ki bi skoro bilo umerlo serčnih bolesi.

In Davorin je odšel. Leta njegovega poduka so kmalu pretekla.

Manica je postala krasno dorasteno dekle. Bila je zelo trudoljubna in delavna, a se vé, vajena je bila in deržala se je svojih gorenjskih šeg in navad. Mnogokteri berhki fant iz vasi ali okolice je hrepenljivo obračal na lepega dekleta svoje poglede in Manici bi treba bilo reči samó „da" in prišla bi lahko bila kot nevesta v najboljšo hišo. A v njenem ljubečem, zvestem sercu je živel le spomin na enega ter jej branil imeti še koga drugega v čisli in misli.

Ves drugačen je bil Davorin v Terstu. Komaj oprost in izurjen v vseh trgovskih zvijačah se je z neumorno pridnostjo udal trgovstvu in gospodar mu je popolnoma mogel zaupati vodstvo svojih prodajalnic. Se vé, drugega ni bilo dosti hvalevrednega najti pri njem, kajti lotila se ga je bila lakomnost in hrepenel je le po bogastvu, za vse drugo je bil slep in gluhi. Skerbel je noč in dan, kako bi mogel priti do take imovine, kakor njegov gospodar. Ali bi dosegel svoj namen po ravni poti ali po ovinkih, ali so sredstva, ki bi mu služila v to, poštena ali nepoštena, po tem ni vpraševal. Gledal je le, pomnoževati dobiček svojega gospoda, a poleg tega je tudi pridno imel pozornost na svoj žep.

Neko nedeljo popoldne, ko je bil prost, a zaradi deževnega vremena ni hotel iti na izprehod, sedí premišljujoč v svoji sobi in se spomni Maničinega darú: dragocenih koral, perstana in ure. „Čemu ležé te drage stvari v moji omari brez vse koristi? Kaj mi pomaga ta šara, ako jo hranim? Jaz bodem

te stvari prodal in na tistem nakupil raznih stvari, ki mi bodo prinesle lep dobiček. Da, da, pričel bodem postransko kupčijo in na taki način položil temeljni kamen svojemu prihodnjemu bogastvu." Tako si misli in nemudno stori, kar je sklenil v svoji brezvestnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske in potopisne čertice.

(Spisuje L. Ferčnik.)

(Dalje.)

Pri Biesenhofnu se bližamo Algajskim planinam, z novim snegom pokritim; svet se vzdiga, zato je tudi vlak počasneje teče. V Rudratshofnu je blizu postaje vas in kraj vasi mlin. Konjski kupčevalec je vedel povedati, da ima posestnik mlina 30.000 gold. v premoženji in edino hčer. Kdor hoče, naj gre tje snubit; kraj je lep, hčere pa nisem dobil na oči.

Do Aitrang-a se vozimo po lokah in mladem lesovju, sem ter tje so nekatere medle njivice. Svet je že visok. Najvišji stoji postaja: Günzach, 2600' nad morjem, mestice Obergünzburg je v zavetni dolini veliko nižje. Kaj čudno je gledati čuvaje na tej progi, ki imajo rdeče jopičke. Od postaje: Buhloe se še vozimo po Algaji, ki spada k švabskem narečju. V Algaji so se mi največ prikupile ondote hišice, ker so tako čedne in lične. Imajo po eno in dva nadstropja, široka okna s snežnobelimi zavezami, nizke strehe s kamenjem obtežene, od zunaj so na veterni strani z malimi deskami kakor z ribjimi luskinami nabite. Da bi bil mogel takešno hišico prinesiti domú našim kmetom in kmeticam v izgled, kako naj si zidajo in čedne ohranijo hiše! Se ve da sem prijetnost sodil le od zunaj, morebiti vendar v njih stanovati, nima toliko prijetnosti; poskusil nisem. —

Po vertih je videti mnogo tružic z jamico na prednji strani, ali na drevju ali na stebriče postavljenih; tružice so za škerce, katerih se v teh krajih mnogo nahaja.

Wildpoldsried in Bezigav 2 postaji v Algajskem hribovju — med njima na desni strani nekdanji grad: Wagek, dandanešnji velika pristava, kjer se derži 50 krav. Ob železnici živi plotovi. V Bezigavi je pa celo kolodvor obit z malimi, na spodnjem koncu okroglimi deskicami.

Kempen, glavno mesto Algajskega, leži nižje od kolodvora in ima dva dela, katoliški in protestanski. Protestantje bivajo v starem in nižjem mestu, ki je bilo nekdanj neposredno državno mesto; katoličanje so si višje zidali nov, čednejši mestni del. Kempčanski opat je posedel svoje dni 16 štirjaških milj sveta.

Od Kempen-a memo Waltenhofen-Oberdorf se vozimo blizu reke Iler po prijetnih krajih. Pri Immenstadt-u smo se že goram približali, da jih imam pred nosom. Od Kempen-a do Immenstadt-a so bili kupeji na-

polnjeni s kupci, branjevke in drugi špekulantje so se peljali v Sonthofen, kjer je bil drugi dan sejem.

Za Immenstadt-om leži med dvema goricama prav ljubko jezerce, močno podobno po svoji legi in bregovih Hodiškemu jezeru blizu Celovca. Za postajo „gornji Stavfen“ so morali zasuti dolino s 30 seženj visokim in 300 seženj dolgim nasipom, da so železnici gladki pot napravili. Postaja in vas pa tičita v sedlu med hribi, čedne hišice obdajajo farno cerkev, kakor piščeta kokljo.

Dolge vožnje sem se že naveličal, želel sem si že biti v Lindavi, a čakalo me je še 5 postaj in poldruga ure vožnja. Okolica je kazala, da se bližamo nižavi, ker čedalje več je bilo videti sadja. Od Rödtenbah-a proti jugu so se že svetili Švicarski snežniki. V Hergacu smo tik Virtemberske meje. Tod naprej do bodanskega jezera se avstrijska in virtemberska meja tako približate, da bavarskemu levu ostaja le ozek pas, po katerem more do jezera priti.

Za postajo Šluhters začenjajo že nogradi, ker visi svet proti jugu k jezeru. Od zgornjega Rajtenava se vidi že jezero in krasna okolica.

Hvala Bogu, bilo $\frac{1}{2}$ 5 priderdramo na Lindavski kolodvor; vozil sem se $6\frac{1}{2}$ ur memo 29 postaj.

Zdaj sem na lepih obalnih bodanskega jezera, od katerega sem že toliko mičnega bral. Lahko je uganiti, da se na kolodvoru nisem dolgo mudil, nego precej šel mesto in pristan ali luko ogledovat.

Lindava so nemške Benedke v miniaturni, kajti tudi Lindav je na otoku, krog in krog od jezera obdan, s kopnim pa spojen z dolgim mostom. Svojega „Lida“, „Kanala“, „riv“, mostov, palač nemške Benedke nimajo, in še sicer se marsikaj pograša, kar občudujemo na nekdanji morski kraljici, vendar se sme poterditi z dobro vestjo, da ima Lindav mikavno, prijetno lego. Odličnejša poslopja, večje gostilnice so s svojimi lici proti jezeru obrnjene in tik pristana, a zdaj so bile prazne, ker so jih popustile že tice preselovalke, turisti in drugi zasebniki, ki hodijo sem se dolgčasa lečit. „Viae desolatae lugent“ velja tudi o kopeljih in letnih bivališčih, kedar začjenja listje na drevji rumeneti. V luki sta se 2 parobroda napravljal za odhod, eden na Švicarsko v Roršah, drugi pa v Romanshorn ter na Konstanz. Rad bi bil tudi jaz pristopil in poskusil vožnjo po nemškem morji, a vse na enkrat ne gre.

Ko odplavata parobroda, hočem si ogledati mestne zanimivosti, ker mi je po dolgi vožnji nekoliko gibanje že potrebno. Tik luke stoji stebrič, v katerem se nahaja termometer in pegel, ki stan vode sam zaznamuje. Jezerovo poveršje se časih znižuje 7 čevljev. Protestanška in katoliška cerkev stojite vstric, obe ste zidani v enakem zlogu, a vendar je velik razloček, tako, da o prvem vidu znaš razločiti, ktera je katoliška, ktera protestanška. Se ve da je zadnja med tednom vedno zaperta, katoliška pa je odperta, zato sem se tudi nekaj časa v nji pomudil.

Mesto sem bil kmalo obhodil in zopet sem stal ob jezeru. Tù je še bilo nekaj videti in videl sem po jezeru bližati se parobrod. Pri vходу v luko stoji na eni strani 100' visok svetilnik, na drugi strani 3 sežnje visok bavarski lev, na obrežji pa spominek kralja Maksa II. iz brona.

Ker se je že zmračilo, se vernem na kolodvor in še tisti večer se prepeljem v Bregenc. Velike sitnosti ima popotnik na mejah z denarjem. V Lindavi jemljejo bavarski denar; tù je pa že tako zabrušen, da ga rad spečaš, če le moreš. Imel sem še nekoliko bavarskih grošev in šestic; ti so me skerbili, kako bi jih zapravil. V neki baldi zamenjam jih za cigare, tako da nisem kar beliča bavarskega denarja seboj v Bregenc prinesel.

Od Bregenca do Kur-a v kantonu grizijemskem.

14. oktobra. V okolici Bregenški slovi gora sv. Gebharta zavoljo krasnega razgleda po bodanskem jezeru, švicarskih planinah in bližnjem gorovju. Že ob sedmih zjutraj se tje napotim; hoditi je blizo eno uro v klanec; nazaj v mesto se pride tudi v pol uri. Hoja je prav zanimiva najpred po ulicah v reber do farne cerkve, potem skoz polja in verte po mali ravni, zadnji kos pota pa hodiš v senci košatih kostanjevih dreves, mecesnov in drugega drevja. Verh hriba je stal svoje dni grad grofovske rodovine Montfortove, iz ktere je bil sv. Gebhard, ki se v sedanji romarski cerkvi časti. Za velikim oltarjem je mala kapelica z oltarjem; tù se je nek vlegel sv. Gebhard, nekdanji škof v Konstancu.

V staro gradsko zidovje se je namestila novodobna restavracija, ktera pa človeku prav po hvali pride. Gostilničar, ki je ob enem tudi cerkvenik, dobro umeva „utile“ združevati „dulci“. Zajterk je potolažil glad; uživa je kavo sem užival vmes zares veličanski razgled skoz okna in iz mostovža pervega nadstropja. „Utile“ je gostilničarici tudi prodaja fotografij, manj „utile“ pa potniku, ki se s takimi spominki žepič izpraznjuje.

V znožji pod goro priteče rečica iz Bregenškega hribovja; po širokem produ soditi, mora časih hudo razsajati. Na drugi strani tik Švicarskega go-teče močnejši Ren in se izlije v bodansko jezero. Med rečico, reko in jezerom pa je planota, obsejana z velikimi vasmí, tovarnami, pristavami, sem ter tje je videti blizo jezera nekoliko močvirnega zemljišča. Razločijo se: Lauterach, Št. Marjeta, Rorsah na Švicarskem obrežji, in samostan v Mehreravi.

Vernitev.

(Savo Zorán.)

Ljuba koča, ki demovje
Bila mojim staršem si,
Reva zdaj si zapuščena,
Nikdó za-te ne skerbí.

Iz dežele tuje vračam
Sinek zopet se domú,
Ná-te še pozabil nisem,
V tebi najdem še mirú.

Potno palico odložil
Kmalo zopet bom vesel,
Tam pod lipo si domačo
Spet slovenske pesmi pel.

Želja se mi je spolnila,
Spet doma radujem se,
Tu v slovenskej domovini
Mirno bije mi srcé.

Sabinka, slovenska junakinja.

Povest iz začetka XV. stoletja.

(Spisal Andrejčkov Jože.)

(Konec.)

20. Slavna zmaga in vesela svatba.

Noč je bila temna, nebo oblačno in precej merzla sapa je vela od severja doli. Po turškem taboru krog Radgone goreli so ognji v dolzih verstah, krog njih pa so ležali in sedeli vojaki divje kričé, kakor ropna zver, kedar se pripravlja na svoj plen. — Mnogo naskokov so poskusili Turčini po dnevi zoper mesto, pa verla posadka jih je tako krepko pozdravila vselej s kamenjem in sulicami, da so morali vsakokrat odjenjati ter se verniti s kervavimi glavami iz boja. Kupoma so že ležali merliči pod obzidjem v prekopi, Turci jih niso mogli sproti pokopavati, in mnogo prederznežev, ki so skušali po Muri dospeti v mesto, vzela je voda ter jih pogoltnila v svojo globočino.

Po Radgoni je bilo vse tiho, kot bi bil že zdavnej sladek spanec zazibal prebivalce v krasne sanje, samo straže po obzidji koračile so sem ter tje opazovaje natanjko vsako sovražnikovo gibanje.

Na tergu je gorel velik ogenj in krog in krog bilo je zbranih mnogo oboroženih vojakov, ki so si kuhali večerjo. Kdor ni imel prostora pri ognji, šetal se je po mestu zaviti v plašč, ali pa se je vsedel v kak kotiček, kjer ga ostra jesenska sapa ni tako berž našla. Nihče ni to noč mislil na počitek, nihče ni iskal gorke postelje v kakej stanici, kajti vsak čas se je bilo bati, da pri-lomastijo Turci skrivaj v mesto, zatoraj je bila vsa posadka na nogah, pripravljena vsaki čas na boj. — —

„Lovro, kaj nam prineseš novega iz turškega tabora?“ poprašujejo pri ognji sedeči možaki vsi na hip še čisto mladega vojaka, ki je ravno kar prišel ter si izbral prostor med družčino pri ognji.

„Mnogo, tovariši, mnogo!“ odverne ta ter se pomakne bliže ognjišča, da bi posušil obleko, ki je bila vsa premočena. „Preden bodo zapeli petelini, imeli bomo že zopet sovražnika na obzidji. Huda nas še čaka.“

„Povej, kaj si izvedel! kako je bilo?“ silijo vsi vanj radovedni, kakove novice jim oznani.

„Le počakajte, vse boste izvedeli! — Ko sem priplezal po vervi ob zidu doli v prekop, plazil sem se po vseh štirih proti sovražnikovemu taboru. Rad bi bil nekoliko ogledal, kaj počno Turci, se li pripravljajo za kaki naskok, ali kaj li, pa straže so bile tako gosto razpostavljene, da nisem mogel blizo. Sled-njič se mi posreči priti skozi germičevje, ki raste ondod, čisto blizo turških šotorov, pa še preden sem mogel kaj opraviti, prideta naravnost proti meni dva vojaka — menda sta me zapazila. Urno zbežim proti obzidju, ona dva pa kričé za menoj in ko sem skočil v prekop, bilo jih je že celo kardelo za menoj. Jela mi je huda presta in sam nisem vedel, kako bi se rešil iz stiske, kajti

uteči bilo je nemogoče, plezati nazaj po vervi gori pa ni bilo več časa. Zdajci mi šine v glavo dobra misel, — vležem se na tla ter namečem nase nekaj mrtvih Turkov. V tem trenutku bili so že tudi moji sledilci v prekopu; vse so pretaknili in večkrat po meni hodili, a vendar me niso izvohali. Ko so zopet odnesli peté, izkobacam počasi izpod mrtvih trupel ter jo mahnem naravnost proti Muri, kajti vodi sem se še najraje zaupal, ker se mi je zdela ta pot najbolj varna. — Komaj pa plavam nekaj trenutkov ob bregu gori tako tiho in varno, da še ploskajočih valčikov ni motilo moje gibanje, ko zagledam za germovjem dva človeka sedeti, in kolikor sem mogel v temini razločiti, bila sta Turka. — Poženem se bliže h kraju, da bi ju bolj natanjko videl in ju opazoval, kaj bosta počela, pa kako se zavzamem, ko slišim ta dva Turčina pogovarjati se slovenski! — „Naše delo bo zastonj,“ pravi prvi svojemu tovarišu, „ljudi smo že mnogo izgubili, opravili pa nič.“ — „Še danes zjutraj na vse zgodaj bomo poskusili“, pravi drugi, „naj veljá, kar hoče. Od vseh krajev bomo napadli mesto, in če le hudiman ni, mora odjenjati posadka.“ — „Nič ne bo, nič,“ oporeka uni, „ti ljudje v mestu so kot železni, nič se jih ne prime. Jaz le pravim, da bi bilo najbolje, ko bi midva to druhal popustila, pa jo mahnila kam drugam; še po glavi bova dobila oba, če se bova še dolgo tod klatila, boš videl.“ — „Molči tepec!“ zadere se tovariš nad njim, „sicer te pahnem v vodo, da bošagal, kot mlado mače. Ne veš, da sem sedaj turški vezir? toraj smem s teboj storiti, kar se mi poljubi.“

Še sta se nekaj pogovarjala, kar pa nisem prav razumel, ko pridirja po polji sem samotni jezdec, preplava reko ter se oberne proti taboru. Naglo mu planeta ona dva, ki sta sedela na obrežji za germovjem, nasproti ter ga pokličeta. Jezdec se koj ustavi, stopi s konja ter se jima ponižno približa, kakor se spodobi služabniku nasproti svojemu gospodu, nekaj na glas pripovedovaje, kar pa nisem razumel, ker so govorili turški. Vsi trije se napotijo v tabor, in trenutek pozneje nastal je že ondi takov hrum in šum med vojaki, kot bi hoteli vse prekucniti. Nekaj posebnega mora biti; boste videli, da nam bo nekoj še huda pela, le verjemite. — Poglejte, kako švigajo Turčini po taboru sem ter tje, pripravljaje se na boj.“

Res je nastalo v turškem taboru nenavadno gibanje. Ognji so živeji plapoleli, vojaki so se gnjetli sem ter tje in večkrat je dramilo divje kričanje občno tišino.

„In ti praviš, da sta ona dva Turčina slovenski govorila?“ sprašujejo meščanje zavzeti.

„Da, po slovenski, prav po štajerski sta jo zavijala,“ odverne mladenec.

„Čudno!“ zmajujejo vsi z glavami, „naši rojaki se poturčujejo, zapuščaje sv. vero, zato nas pa Bog kaznuje, in še nas bo, dokler se bodo rodili med nami izdajalci, izneverneži.“

Tako so modrovali možje med seboj ter hvalili verlega mladenca, ki je z lastno nevarnostjo prostovoljno se podal na prežo v turški tabor in dobro izvršil svoj posel.

Glas, da se Turci pripravljajo na nov napad, zdramil je kmalo vse posadnike, ki so že morda tu pa tam pospali na terdih tleh, ali pa se grel pri ognji, in ko bi trenil, mergolelo je vse polno oboroženih na obzidji, pričakovaje turškega napada.

Tačas je hodila za Muro doli deklica, zavita v veliko ruto, ki jej je čisto zakrivala obraz. Večkrat je postala ter poslušala, če ni kje nevarnosti, potem pa je zopet koračila dalje ter večkrat dolgo zerla na drugo stran vode po planjavi, kot bi nekoga pričakovala. Slednjič se vsede na debel kamen, ki je ležal ob poti ter podpré obraz z rokama.

Ni še dolgo sedela, ko se zasliši po vodi čofanje in ko se ozre proti onej strani, vidi ravno koračiti iz vode moško osebo. Groza jo obide na prvi mah, stresne se, plane kviško ter hoče bežati, pa praden se je mogla še ganiti z mesta, bil je ptujec že pri njej.

„Ožbe!“ vsklikne deklica veselo ter se ga oklene.

„Za Boga, Sabinka, kaj pa ti tukaj delaš, sama?“ pravi mladenec nekako resno, kot bi hotel pokarati deklico zaradi tolikanje prederznosti. „Mar se ne bojiš Turkov? po vseh kotih lazijo skrivaj, kako lahko bi te kateri zasačil.“

„Ne bo me, ne, saj v mestu ni Turkov, razun tega pa so tudi naši ljudje povsod blizu.“

„Kaj pak; ti si preveč brezskerbna. — Kaj pa vendar prav za prav iščeš tod? povej!“ prša mladenec dalje.

„Tebe sem čakala. — Ves čas nisem imela ni miru ni pokoja, odkar si odšel v boj. Noč in dan me je skerbelo za-te, da ne bi se ti kaj zgodilo. Vsak večer že sedim tukaj ob vodi ter gledam po planjavi, kajti nekaj mi je vedno reklo, da boš prišel tu sem, in glej! res se nisem motila.“

„Sabinka, tudi jaz sem bil vedno v skerbeh zastran tebe,“ odverne Ožbe, „zatoraj sem nekoj tihoma popustil vojsko ter prišel tu sem. Turke smo premagali, njih vodja je mertev, naši vojaki pa plenijo njih tabor veselé se zmage. — Pojdiva berž na terg, da oznamim meščanom to veselo novico, kajti berž ko ne bomo nekoj in jutri zjutraj še terdo delo imeli, ker se bodo begoči Turci najberž tukaj zbrali ter skušali v mesto pridreti, da bi bili v varstvu pred preganjalci.“

„Kaj pa je z našo materjo?“ prša skerbno deklica, „so li v varstvu? jih ne bodo dobili Turci v pest? Jaz se tako bojim. Gotovo so v velikih skerbeh zaradi naju.“

„Zarad matere se nič ne boj. Kočo so sicer Turci zapalili, pa mater smo spravili v grad, kjer so popolnoma varni. Tjekaj ne prideró ti turški ker-ovoloki, če jih pride še toliko.“

„Bog daj, da bi se vse dobro izšlo!“ vzdihne Sabinka.

Ko pride Ožbe na terg, zbere se cela truma ljudi krog njega, kajti vsakdo je bil radoveden, kake novice jim prinese o turški bitvi na lipniškem polji, — dobre ali slabe. — Ožbe jim ob kratkem razodene sijajno zmago kristjanskih vojakov, da so se Turci po izgubi svojega glavarja neutegoma spustili v beg

ter bodo berž ko ne še pred dnem priderli proti Radgoni, ker to mesto bilo bi edino, kjer bi se mogli še nekaj časa braniti, ako se jim pospeši priti va-nj. Opominja jih toraj, naj zberó še zadnje moči ter se branijo vsaj do dne, ker potem jim pride obila kristjanska vojska na pomoč.

Ta vesela vest, da so Turci premagani, navdušila je še bolj hrabro posadko, in nekteri so že komaj čakali, da bi se skoraj prikazale turške butice na obzidji, da bi jih še huje mlatili in pehali v globočino.

Še preden se jame svitati, prideró že prvi oddelki turških raztrešenih čet proti Muri. Konjištvo, pehota, vse je bilo zmešano; nikjer ni bilo reda, nihče ni čul poveljnikovih besed, vsakdo je le skerbela, da jo je prej ko moč odnesel prek Mure, kjer je bil vsaj nekaj časa varen.

Vedno večja in večja je naraščala turška vojska, in kmalo je bilo vse polje pokrito z neverniki, kot bi se bil roj kobilic spustil izpod neba na planjavo. — Bobni zaropočejo, Turci zaženó strašni krik in od vseh strani zakadé se proti mestu.

Kakor prejšnjekrati, se tudi sedaj ni ustrašila mala kristjanska posadka tega silnega napada. Vsakteri na obzidju se je boril najmanj zoper pet sovražnikov, vsakteri se je skazal junaka, bojazljivca le enega ni bilo med posadko.

Ožbe in Sabinka sta se bojevala skupaj na najnevarnejšem kraju, kjer so Turci vedno najhuje pritiskali. — Dekličina nežna desnica sukala je krepko težak meč, ki ni bil nikakor primeren slabotnej ženski osebi, temuč odraslemu mladenču, a vendar ga je deklica vihtila vajeno, in marsikaki Turčin se je zvalil pod terdim udarcem.

Že je jela posadka omagovati in Turki so prilomastili tu pa tam na obzidje, kar se nakrat začuje vesel krik med posadniki: „pomoč pride! rešeni smo!“

Res so bili znati na obzoru posamezni oddelki konjikov, ki so vedno bliže prihajali, — bili so Slovenci, ki so hiteli Radgončanom na pomoč.

Ožbe in Sabinka sta krepko mahala po turških glavah in že sta se v srcu veselila zmage in potem radosti, ki jo bosta uživala skupaj, ko se nakrat zavihti na obzidje velik Turek ter se vkljub vsem oviram prerije do Ožbeta. — Mladeneč ga bolj natanjko pogleda in toliko, da mu ne izpade orožje iz rok, — spoznal je turškega velikana.

„Tebe sem še hotel imeti!“ zareži se Turčin ter zavihti svojo sabljo nad Ožbetovo glavo. Mladeneč se je čutil izgubljenega, kar se zasuče poleg njega Sabinka, mahne krepko po Turčinu in ta se zgrudi v kervi na tla.

Ta čas so tudi že prišle kristjanske čete na pomoč. Turci videti, da so vse prizadeve zastonj, popusté obleganje mesta in kolikor najbolj morejo zbežé hitro čez mejo na Ogersko. Mnogo jih je potonilo v globoki Muri, mnogo pa so jih posekali še kristjani, ki so jim bili za petami ter jih podili pred seboj, kot lovei divjo zver.

Kedó popiše veselje, ki je vladalo ta dan po Radgoni in okolici? Rumeni štajerec se je penil v majolkah, zmagoviti vojaki pa so vriskali, peli in plesali, ne mené se za trud in težave, ki so jih ravno kar prestali. Vsak gospodar

je odperl do tečaja svojo klet ter privil pipo pri največem sodu, kjer je hranil še staro vino, da bi ž njim dostojno postregel hrabrim Slovincem, gospodinje pa so poskerbele za dober grizljaj, vedeče, da človek ne živi samo ob vinu, temuč je treba tudi kaj založiti.

Ko so proti večeru pokopavali padle vojake, našli so na obzidju med kristijani tudi onega Turka, katerega je posekala Sabinka otevši Ožbetu življenje; — na prvi mah so poznali v njem nekdanjega Kovačevega Vida. Zadel ga je pravična kazen. Drugim jamo kopaje, pal je sam va-njo.

21. Konec.

Drugo jutro se je vila po mestu velika procesija. Godci so godli, fantje vriskali, vse je bilo židane volje. Ožbe in Sabinka v svatovski opravi šla sta skupaj spremljana od obilo svatov v cerkev k poroki. Danes se je imelo izveršiti, kar sta že toliko časa serčno želela. O kaka radost jima je sijala na obrazu! kako je bilo serce polno sladkih čutov! Odslej bosta svoja za vselej. Mnogo britkosti sta preterpela, pa prenašala sta jih junaško zaupaje v Boga, da jima pomore in njuno upanje se je tudi izpolnilo. — In stara Špela, pogledajte jo, kako se je danes nališpala, kot kako dvajsetletno dekle. Človeku se zdi, da se je žena pomladila najmanj za deset let. Radosti se zdaj smeje, zdaj pretaka solzé, vse ob enem, ni jej moč prikrivati čutil, ki jo navdajajo, saj je izpolnjena njena najserčnejša želja. Radgonski grajščak sam z vsem svojim spremstvom je na svatovščini in tudi grof Štubenberski, po katerem je nadvojvoda Ernest sporočil svoje voščilo mladima zaročenima, ker se zarad opravkov ni mogel vdeležiti sam te slovesnosti. Ožbe mu je otel življenje v bitvi, in vladar se tudi ni skazal nehvaležnega. Po grofu Štubenberskem je ukazal napraviti veliko svatovščino, razun tega pa je čverstega mladenča še posebej obilo obdaroval z denarjem ter mu podelil blizo Radgone grajščino v last povzdignivši ga v plemeniti stan. Tako je došel Ožbe po ternjeveji poti do visoke česti in obilnega premoženja.

Svatovščina je bila sijajna, kakoršne morda Radgončani še niso doživeli. Vse se je vdeleževalo, staro in mlado, reveži in velikaši, nihče ni bil izključen. Posebno pa je cerkovnik Kozmek danes bil židane volje. Brez skerbi ga je pil stari možiček, kolikor se mu ga je poljubilo in večkrat je razderl kako smešno, da se je vse smijalo.

Kakih štirinajst dni pozneje lazil je po gozdu za Radgono cerkovnik Kozmek iskaje gob, da bi jih posušil in prihranil za zimo. — Prišel v majhino globel, kjer je stal star hrast, kateremu je deblo že strela razklala, vidi viseti na veji na pol golega človeka. Prestrašen beži moč nazaj k vaščanom, ki so ondi drevesa posekavali, da bi si postavili nova poslopja, ker so jim stara popalili Turci, — ter jim razodene, kaj je videl v onej globeli. Urno se napotijo tje, in tudi grajščak, ki je prišel k vaščanom pogledat, se jim pridruži. Strašan prizor se jim pokaže. Obešenec je moral že dolgo viseti, kajti obleka je že razpadla ž njega, oči so izkljuvali krokarji in trupla se je polotila že gnjiloba. Dva kmeta ga odrezeta, in ko pade na tla, zasveti se mu nekaj na

vratu. Grajšček pristopi bliže, vzame svetinico, ki je visela mertvemu na vratu, ter jo bolj natanjko pogleda. Ali zdajci prebledi, kot zid ter pravi prestrašen: „Sveti Bog, nebeški, to je Koloman! Ta svetinica je enaka moji. Ranjki oče so nama je kupili, ko sva bila pri birmi, in obadva sva je nosila na vratu.“

Ko ti merliča ogledujejo, na katerem že ni bilo več moč razločiti podobe, prikaže se iz hoste raztergan dedec rujavega obraza in dolzih černih las. Gerdo se zakrohoče ter zakliče: „Hej, grajšček! veste, to je berač črni Jurij, ki je vaš grad oropal! sedaj sva se pobotala, kar sva imela med seboj. Cigan Samu edini mu je bil pogrebec, sove pa so mu pele mertvaško pesen.“

„Vjemite hudobneža!“ kriči grajšček, in nekaj kmetov plane v hosto za ciganom, pa ta se jim gerdo zareži, zgine v goščavi in več ga niso videli.

Kaj pa se je zgodilo z družimi osebami? bodo bralci vprašali.

Drugo jutro po bitvi izvlekli so iz Mure Turka, ki je ostal pri kraji zataknjen, da ga ni mogla voda vzeti. Bil je bogato opravljen, moral je biti kaki poglavar. Ko mu izperó blato iz obraza, spoznajo začudeni nekdanjega grajskega hlapca Luko. — —

Po noči pa, kedar je luna svetila, hodila je vsakokrat ob Muri belo opravljena ženska ter z neprijetnim glasom prepevala čudne pesmi, ki so dolgočasno odmevale po planjavi. Bila je to žena nekdanjega bogatega Dobička, ki je po onej nesrečnej dogodbi ob pamet prišla ter se večidel klatila po hosti, le kader je mesec svetil, prišla je v mesto popevat. O njeni hčeri Jerici pa ni bilo več ni duha ni sluha, odkar jo je odpeljal Vid. — —

Prijazne kočice ni bilo več ob Muri, Turci so jo bili zapalili, bila pa je nedaleč preč grajščina, kjer je sedaj stanoval Ožbe s svojo mlado soprogo Sabinko in staro Špelo.

Kakor že poprej, ljubila sta se tudi v zakonu iskreno in Bog je blagoslovil njuno zvezo.

Stara Špela je preživela še mnogo srečnih dni med svojima rejencema ter pestovala njune otroke. Sabinka je ostala še vedno ona prijateljica cveticam, kot prej, in nikjer ni imela raji opraviti, nego po gredicah na vertu.

In Ožbe? — No ta je bil najboljši plemenitaš v vsej okolici, povsod je rad pomagal v stiski, nikjer pa zatiral podložnih, zato so ga pa tudi kmetje čislali ter mu bili vedno serčno vdani.

Rožica.

(Prevél J. Carpenter.)

Véla rožica stoji

Vtrujena ob poti.

Vročé solnce te meri,

Rožica uboga tí,

Vmirajóč v samoti.

Oj, uboga rožica

Vtrujena ob poti!

Dévoe videlo berdkó

Rožico ob poti:

Dvigni, rožica, glavó,

Strégla bodem prezvesto,

Skèrbno ti v samoti.

Oj, uboga rožica

Vtrujena ob poti!

Priskočilo deklicè

K víru je ob poti,

Z vódo rožico otmè,

Ki ljubó zahvali sè

Stréžnici v samoti.

Krasna cvéte rožica

Zdaj dehtëč ob poti!

Ali belo ali črno obleko?

(Spisal Franjo Krakovec.)

(Konec.)

„Poglejmo še enkrat lipino perje, kakošno da je na lice in na robe!“ — in vsi se vzdignemo in ogledujemo veliko lipino pero. Po dnevi padajo solnčni žarki na lice, na svetlo stran; tedaj se jih veliko odbije, in le nekoliko jih gre v pero; to pa zato, da se pero po dnevi preveč ne suši. Po noči gre toplina iz zemlje kviško, leti na tamno stran (na robe) in le malo se jih odbije, veliko se je pa uvezne v peresu; to dela, da se pero preveč ne hladi. Velika modrost božja! Po dnevi solnčna vročina pade na svetlo stran peresa, da se preveč ne segreje; po noči pa pozemeljska toplina leti na tamno stran, da se preveč ne razhladi. Tako neskončno modri Bog skerbi za najmanjše rastline, da jim po dnevi ne škoduje prevelika vročina, po noči pa da jih mráz tako ne zdeluje.“

„No Jože, kakošna zemlja je za rastline boljša, črna ali belorjava?“ prašam Jožeta.

„Črna!“ odgovori vprašani. — „Zakaj pa?“ zastavim mu drugo vprašanje. — „I, zato da!“ — „Zakaj zato da?“ — „Menda zato, ker se črna zemlja bolj segreje,“ meni Jože in počasi besede izpušča iz ust.

„Dà, taka je!“ rečem. „Črna zemlja lakotno pije solnčno vročino, in zato se bolj in prej segreje, kakor belorjava zemlja. Od tod prihaja, da rastline prej zrastejo na črni zemlji, kakor na belorjavi. Pametno je po tem takem, črne stvari, postavim saje, zvaževati na njive, da želišča prej dorastejo in dozore.“

„Tine, zdaj pa ti povej, v kakošnem loncu se jed prej izkuha, v črnem ali v rjavem?“ prašam. „Ali da lože vprašanje zastavim: kateri lonec, črn ali bel, pogoltne več vročine, ki mu dohaja iz ognja?“

„Črni jih več pogoltne,“ odgovori. — „Kteri lonec se tedaj bolj segreje?“ — „Tudi črni.“ — „V katerem loncu je več topline?“ — „V črnem.“ — „V katerem loncu se jed prej izkuha?“ — „Tudi v črnem.“ —

„Črni lonec je na toploto lakotnejši od belega, zato se od ognja bolj segreje, in jedi v njem. To je dobro, da se lonci pri ognju sami črniijo in tako boljši postajajo za hitrejšo kuhanje. — Jože, zdaj moraš pa že vedeti, v kakošni obleki da je po leti bolj vroče, v črni ali v beli?“ — obernem se k Jožetu.

„V črni!“ dobim za odgovor.

„Taka je,“ priterdim mu. „Črna obleka lakotno pije solnčno toplino, segreje se tedaj jako; greje pa tudi človeka, ki mu je že tako preveč vroče. Bela obleka je po leti boljša, ker solničnim žarkom tako rekoč brani do života. — Tako smo črez dolgo prišli na to, kar sem rekel iz početka, da vaše obleke nemajo prave barve, ker so črne. Letenske obleke morajo biti bele.“

„Kakošne pa zimske?“ vprašata ob enem dva. „Zimske morajo biti tudi bele. Poslušajte! Po zimi moramo skrbeti, da toplina ne odhaja iz naših

teles. Kaj tedaj storimo? Oblečemo se dobro. Če je naša zimska obleka črna, odvzima našemu životu veliko topline in jo oddaja merzlemu zraku; in zato nas kmalu — zebe. Če je pa naša obleka bela, neče životu jemati toplote, in zato nas tako berzo — ne zebe.

„Ako se hočemo iz ravnokar rečenega učiti, dobimo ta nauk: Bele obleke so po leti in po zimi boljše od črnih.“

„Zdaj se pa vidi,“ pravi Tine, „da smo Črni-Kranjci nespametnejši od Belih-Kranjcev. Mi nosimo po leti in po zimi črne obleke, kar pa ni prav. Ko bi si Beli-Kranjci dali počerniti svoja oblačila, čutili bi po leti več vročino, po zimi pa več hlad. Pa nekdanj so baje vsi Kranjci nosili belo obleko; bili so že pametnejši od nas. Že lepe bele peče so črez dalje redkeje. Naši predniki so bili modrejši v marsikateri stvari! Tudi slavniki ne puščajo takojnih kakoršni bi imeli biti: beli; še te že črnijo in rjavijo!“

„Kaj mi je šinilo v bučo!“ zažene smeh Jože, verže kljub ob tla samega veselja. — „Ker se že vse razlaga tako lahko, razloži še to — oberne se k meni in se smeja — razloži še to: kakošna kura je na boljem, črna ali bela? Kteri konj ima boljši kožuh, črnc ali belec? Hahaha!“

Veseli smeh se razlegne pod lipo. V verhu se stara lipa zaziblje samega veselja menda, da pod njo sede mladi slovenski sinovi; perje njeno zašepče, menda si pripoveduje, o čem mladi modrijani modrujemo. —

„Po vsem tem soditi, kar smo slišali,“ pravim odgovarjaje, „so bele živali na boljem, ker jim je po leti manj vroče, po zimi pa manj merzlo, kakor črnim.“

„Tako sem vam razložil, da so po leti in po zimi bele obleke boljše. Ob enem ste slišali, kako telesa toplino prejemajo in oddajajo, kako se grejejo in hladé. Ktero telo se hitro segreje, razhladi se tudi hitro; in narobe. Kovine (železo, srebro, zlato itd.) redke, grampaste in črne stvari se bolj segrejejo in razhladi, kakor pa ne-kovine, goste, gladke in bele stvari. — Zdaj bode pa menda dosti za danes!“

„Prav hvaležni smo ti, da si nam razložil toliko lepega,“ zahvaljuje se Jože. — „Kaj takega se ne sliši pod vsako lipo,“ meni Janez. — „Solnce je še visoko, lahko nam še katero poveš!“ doda Tine.

„Naj pa bode, nekaj malega vam povem še lahko. — Govoril sem vam dosle, da je od kakovosti telesne odvisno, kako se telo greje in hladi. Pa to ni odvisno le od lastnosti telesa, ampak tudi od njegove lege; ali da precej povem: na katero telo topli žarki padajo navpik, segreje se bolj, kakor pa tisto, na katero padajo po strani ali krivo. O tem se lahko prepriča. Vzemite dve deski, postavite pred peč, eno tako, da bode toplota na-njo padala po strani, drugo pa tako, da bode na njo padala navpik. Ker na navpično desko pada več žarkov, kakor na krivo, segreje se tudi bolj od krivo postavljene. In sicer, čem krivejše padajo žarki, tem slabše grejejo.“

„Janez, kedaj solnce najbolj greje, zjutraj, opoldne ali zvečer?“ — vprašam, „Zjutraj in zvečer greje slabo, opoldne pa močno.“

„Dobro. Vidite, vzrok je pa ta. Zjutraj in zvečer pada solnčaa toplina na zemljo po strani, in zato jo greje le slabo; čem više se vzdiguje soluce, tem navpičnejše padajo žarki, tem bolj grejejo. In ko je o poldne solnce nad našimi glavami, greje najbolj. Popoldne se solnce niža, žarki padajo črez dalje bolj po strani in zato črez dalje manj grejejo. — Če po zimi pogledamo travnik in izorano njivo, ki sta vkup in pobeljena s snegom, vidimo, da njiva kaže rebra, sneg je ž nje že nekoliko skopnel; na travniku je pa še vse belo. Vzrok je zopet prejšnji. Njiva ima jarke, brežičke, kamor žarki precej navpik padajo in tako grejejo, da sneg jame topiti po brežičkih. Na travnik pa padajo žarki po strani in zato ga le malo grejejo. — Taka je tudi, če pogledamo ravan in klanjec. Ko je ravan časih še krita s snegom, vidimo proti solncu obrnjen klanjec brez snega. To je zato, ker na ravan solnčni žarki padajo krivo, na klanjec pa navpik.“

„Tine, še eno lahko vprašanje ti stavim: Povej, zakaj pri nas vinograde zasajajo po klanjcih, v toplejših krajih pa po ravninah?“ — „Zakaj?“ — izgovarja prav počasi in jame misliti, kar v odgovori prehití Jože: „Pri nas gradimo vinograde po rebrih, kjer je toplejše, da more dospevati terta in grozdje; v toplejših krajih pa menda že na ravnine solnce tako pripeka, da more grozdje popolnoma dozorevati.“

„Taka je,“ priterdim.“ — „Ker pri nas na klanjcih zasajamo vinograde, glejte, da vsak izmed vas kmalu izkerči, iztrebi kako obraslo rebro in po njem nasadi tert. In če nas ljubi Bog pusti še nekoliko let kolovratiti po svetu, snidemo se za starosti v hramih, ki jih vi postavite, da se oveselimo in oživimo z dobrim dolenjcem. Saj smo se za mladosti skupaj smejali in lasali, danes smo skupaj premišljevali, kaj da ne bi za starosti skup kramljali in moževali pri kozarcu!“ — „Na svetu je vse mogoče! Bog dal, da bi se to zgodilo!“ priloži Jože. —

Solnce je že zdavnaj šlo za božjo milost, mrak se je spuščal na trudno zemljo, ko se po dolgem pogovarjanju poslovimo in razidemo.

Kratkočasnice.

(Nabral Leop. Gorénjec — Podgoričan.)

Slavnega Nemškega pisatelja Seume-ja je o nekej priliki na ulici neki berač poprosil, da bi mu dal kak dar; ali Seume ni imel ni beliča pri sebi, zató berača povpraša: „Ali mi morete zmeniti štiri groše?“ — „Lehko jih vam zmenim, gospod.“ — „Torej ste bogatejši od mene, dajte Vi meni dar, ker jaz nimam ni beliča.“

* * *

V nekej družbi je bila beseda prišla na to, komu bi človek najvarnejše zaupal kako skrivnost. „Kakemu znanemu lažnjivcu,“ — opomni nekedo ostroumno, „zató ker lažnjivcu nihče ne veruje tega, kar pripoveda.“

* * *

Perziških kraljev eden je Mohamedu poslal svojega učenega in izkušenega zdravnika, da bi mu pomagal v potrebah. Zdravnik je nekoliko let živel v Arabskeji, ali niso ga klicali na pomoč, za tega del mu ni bilo mogoče dalje živeti v Arabiji. Stopi torej pred Mohameda in potoži mu, da ga nihče ne potrebuje, da torej ne more pokazati, kaj zna, in ne more pomagati narodu. Prorok pa mu opomni: „Ljubi moj zdravnik, ljudje v Arabiji živé tako, da jedó samo takrat, kedar so lačni, in nehajo jesti, kedar bi najraje še jedli.“ — „Torej,“ — pové zdravnik, „ni treba mene tukaj, saj zmernost najbolje varuje bolezni.“ Po teh besedah je poljubil tla, poslovil se — in odšel je tija, od kodar je bil prišel.

* * *

Neka svekerva (ženinova mati) ni hotela takoj po svatbi svojega sina nevesti ukazovati, kaj naj dela, zato je dolgo časa sama nosila vodo. Ali ker je videla, da se nevesta ne spomni sama, da bi začela nositi vodo, vendar-le svojemu soprogu opomni: „Ali znaš, kaj je, dragi moj? — jutri zjutraj, ko bodem jaz hotela iti po vode, ne daj mi, da bi šla, temuč reci, da hočeš ti iti; a jaz ne bodem dala, da bi ti šel, temuč porečem, da pojdem jaz po vode, morda se spomni nevesta, ter vzame kebel in prinese vode.“ — Drugo jutro je svekerva hotela iti po vode, a soproj jej reče: „Ne pojdeš ne ti, jaz pojdem po vode!“ — Svekerva pa je odbila: „Ne pojdeš ti, jaz pojdem!“ — in pregovarjala sta se dalje. Ali naposled se sinaha prikaže iz sosednje izbe in opomni: „A zakaj se prepirata?! — Denes, vi mama, prinesite vode, jutri pa vi, oče, — potlej pa zopet vi, mama, pa vi, oče, in tako naj bode zmerom dalje, a nikar se ne kregajta!“

* * *

Sofokla je nekdo povprašal: „Zakaj ti ženske v svojih igrokazih popisuješ dobre, Evripid pa jih kaže in popisuje, da so hudobne?“ — „Jaz ženske kažem,“ — odgovori Sofokles, „take, kakoršne bi morale biti, a Evripid jih popisuje, kakove so res.“

Duhovske spremembe v Kerški škofiji.

Č. g. Bergman Val., župnik pri D. M. na Jezeru je prevzel začasno dekanijska opravila za dekanijo Pliberk. — Č. g. Čare J., mestni kaplan v Pliberku, postal je ondi provizor. — Č. g. Šavbach Fr., provizor v Št. Petru pri Vašinjah, gre za duh. pomočnika na sv. Višarje.

Za provizorje gredó č. gg.: Šavbach Jan. iz Klanc v Ziljski Štabenj; Šercer Ant. iz Borovljan v Svinčico, odkoder bode oskerboval tudi kuracijo spod Ljubelom; Strojnik Jož. iz Tinj v Sloveniji Št. Mihelj; Gugenberger Fr. iz Špitala v Breže, odkoder bode oskerboval Št. Pavel nad Dravo; Zolner Jož. od Sv. Valburge na Visoko Presnico in Fritzer Jož. iz Radelj v Kornat.

Umerli so č. gg.: dne 22. marca Fröschl Jož., provizor v Brežah; dne 1. aprila Plahuta Mih., fajmošter v Kotljah in dne 6. aprila Ožgan Franc, fajmošter v Ziljskem Štabnu. R. I. P.

Razpisane so fare: Zaberdice in Krasnica do 1. majnika; Št. Pavel nad Dravo in Breže do 7. majnika in Kotlje do 22. majnika.

Milostljivi knezoškof bodo letos obiskovali sledeče dekanije: Št. Andraž, Bleiberg, Terg, Breže, Sovodje, Št. Lenart, Belsko dolino, Spodnji in Zgornji Rož, Spodnji dravski breg, Velikovec in Wolfsberg.